

Recenzní posudek na publikaci
doc. PhDr. Petra Saka, CSc. a Mgr. Karolíny Kolesárové

„Sociologie stáří a seniorů“

Prof. PhDr. Alena Vališová, CSc.

Předložený text zachovává vědeckou serióznost, ale přitom je psán čtivě, svižně – a nejen odborné veřejnosti – srozumitelně. Textů, které tvoří skutečné přemostění mezi sociologickou teorií a společenskou realitou, není na současném trhu příliš. Objevují se texty velmi odborné, analyzující sociologické teorie v její „širokospektrosti“, na druhé straně existují texty spíše vědecko-populárního charakteru. Propojení obou rovin bývá spíše výjimkou. Předložená publikace dokáže přitažlivě a zajímavě, s výzvou k dalším hlubším úvahám, reflektovat nejnovější sociologické poznatky o problematice stáří a života seniorů – a to v historických, současných i prognostických konotacích. Autoři jsou vzhledem k vlastní odborné a výzkumné činnosti v oblasti sociologie pro zvolenou tematickou oblast plně kvalifikováni.

Monografie autora s názvem „Sociologie stáří a seniorů“ je jedním z významných textů, které reflektují nejen teoretická východiska ze sociologie, ale i současnou společenskou realitu a její dopady na vývojovou etapu stáří a život seniorů. Autor obohacuje sociologickou, ale i pedagogickou a psychologickou teorii o seriózní výsledky výzkumů. Řada publikací doc. PhDr. Petra Saka, CSc. obsahuje řadu velmi kvalitních sociologických výzkumů, jejich metodologicky fundovaných postupů a seriózních interpretací. V tom především je silná stránka jeho publikací. Málo odborníků zatím realizuje kvalitní výzkumy, a to nejen ze sociologie, ale i z psychologie a pedagogiky. Publikace je výsledkem rozsáhlého výzkumu seniorské populace, který byl realizován v rámci projektu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky „Proměna sociálního obsahu kategorie generace seniorů. Příspěvek k sociologii třetího věku. Projekt 2D06021“.

Pozitivní hodnocení zasluhuje především realizace kvalitních výzkumů, které umožnily prohloubit pohled na stáří a lépe pochopit seniory. Velmi významná je kombinace výzkumného šetření kvantitativního i kvalitativního charakteru, jehož výsledky přinášejí řadu zajímavých informací, závěrů a námětů pro aplikační rovinu. Co je velmi neobvyklé v publikacích tohoto charakteru a přitom velmi ilustrující jsou přílohy hloubkových

rozhovorů se seniory ve věku 80 až 90 let. Ve snaze o vhled do fenoménu stáří je využito i esejistické formy o postižení světa stáří.

Není pochyb, že téma je nesmírně aktuální a inspirující pro kvalitní život seniorské populace v současnosti i v perspektivním kontextu. Text je členěn do sedmi kapitol, které se vztahují ke generaci seniorů v historii společnosti, k současným problémům seniorů v České republice i k jejich perspektívám. Akcentovány jsou kromě jiného demografické aspekty a jejich dopady na stárnutí společnosti, dále pak specifika životního stylu současných seniorů, ale i připravenost na stárnutí společnosti, socioekonomická a zdravotní situace seniorů, ale i dopady na rodinu a mezigenerační vztahy. Výzkumy naznačují řadu inspirativních trendů, které je nezbytné akceptovat nejen v sociálních a ekonomických reformách, ale i v oblasti psychologických a edukačních trendech.

Do textu jsou samostatně zařazeny: úvodní kapitola, seznam doporučené a použité literatury, shrnutí a přílohy. Jednotlivé subkapitoly mají promyšlenou koncepci, obsahují kromě základních teoretických poznatků i řadu výzkumných sdělení a praktických námětů. Teoretické zvládnutí náročné obsahové tematiky stáří a života seniorské populace se pozitivně odrazilo v celkové stylizaci myšlenek autora a struktuře práce. Podněčující pro čtenáře textu je seznam naší i zahraniční literatury a dalších informačních pramenů.

Závěr:

Celkově lze konstatovat, že předložená monografie má velmi solidní odbornou hodnotu, je promyšlená a svědčí o profesní erudici autorů. Jak obsahová rovina, tak formální stránka práce je na vysoké odborné úrovni. Publikace může sloužit nejen pro studenty sociologie, psychologie, filozofie, pedagogiky či politologie, ale i pro řadu institucí ze sociální a zdravotní sféry. Významnou se stane jistě pro samotné seniory, pracovníky v oblasti gerontopedagogiky a gerontopsychologie, ale i pro širší odbornou veřejnost. Jednoznačně doporučuji text k publikování.